УДК 378.147.091.33-027.22:377.3

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Покась Л.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Анотація. Представлено форми активізації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Розглянуто інтеграцію науки й освіти як чинник розвитку наукового світогляду активної особистості. Обґрунтовано умови розвитку науково-педагогічного мислення студентів.

Ключові слова: науково-дослідницька робота, майбутні педагоги, концепції, вища школа

Summary. Submitted by forms of activation of scientific-research work of students of higher educational establishments. The paper considers the integration of science and education as a factor of development of the scientific worldview of an active personality. Reasonably condition the development of the scientific-pedagogical thinking of students.

Keywords: scientific-research work, future educators, concept, high school

На сучасному етапі розвитку українського суспільства, в умовах кардинальних змін соціально-економічної, політичної ситуації перед вищою школою постають складні завдання, пов’язані з професійною підготовкою молоді на засадах формування особистісних якостей майбутнього фахівця нової формації. Внаслідок цього важливим стратегічним завданням модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки спеціаліста на рівні міжнародних вимог. Входження України до Європейського освітнього простору розпочалося з 2005 року підписанням Болонської декларації, у змісті якої прописані європейські стандарти розвитку освіти вищої школи. Одним із визначальних чинників узгодженості національної вищої освіти та стандартами Європи є питання залучення студентів до наукових досліджень. Тому освіта і наука є стратегічним резервом розвитку держави, економіки та багатовимірним

полем нашої інтеграції у світову освітню спільноту [2]. Адже, освіта формує людський ресурс – головне багатство будь-якої держави.

Існує значна кількість наукових досліджень, у яких розглядають окремі аспекти означеної проблеми. Цікавими для нашого аналізу є наукові результати В. Андрущенка, К. Гузя, В. Ільченко, Н. Кушнаренко, І. П'ятницької-Позднякової, З. Слєпкань, В. Свіженка та ін.

Шлях до нової парадигми підготовки майбутніх фахівців вищих навчальних закладах лежить через компетентнісний та діяльнісний підходи. Формування компетентнісного студента, тобто здатного до самоосвіти, самостійного свідомого саморозвитку – кінцева мета освітнього процесу у вищій школі. Якісна професійна підготовка майбутніх вчителів потребує нових підходів до питань формування їх фахової готовності та компетентності. З погляду компетентнісного підходу навчання у вищому навчальному закладі стає реалістичним, осмисленим, перетворюється на власні цілі заради досягнення посильного результату.

Розглянемо науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС) у ВНЗ як невід'ємний елемент навчального процесу, який входить до навчальних планів, програм і є обов'язковим для студентської спільноти. НДДС проводиться у гуртках, проблемних групах, студіях, експедиціях, клубах, центрах, тобто в поза навчальний процес в межах студентського науково-творчого товариства (СНТТ). Студенти залучаються до збору, аналізу, узагальнення досвіду, проведення експериментальних досліджень, обробки статистичних даних та оформлення відповідних результатів, підготовки доповідей, повідомлень. Студенти педагогічного вищого навчального закладу проходять виробничі педагогічні практики у базових загальноосвітніх навчальних закладах міста Києва, вивчають передовий педагогічний досвід учителів-предметників, досліджують навчально-виховний процес, впроваджують елементи експериментальної методики фахового предмету, досліджують сучасний стан проблематики. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі формуються на основі написання студентами рефератів, бакалаврських,

дипломних та магістерських робіт. Великий потенціал для розвитку наукової компетентності мають самостійні роботи студентів, які передбачаються навчальними програмами й частка їх збільшується у загальному балансі часу.

Результати НДДС мають обов'язково бути оприлюднені шляхом виступів на науково-практичних конференціях, написання тез у наукові збірники, наукових статей у фахових виданнях тощо.

Майбутні педагоги мають можливість спробувати себе як науковці. Спільні публікації з професорсько-викладацьким складом університету, активна участь на науково-практичних конференціях студентів під керівництвом викладачів сприяють інтеграції науки і навчання. Науково-дослідницька діяльність – це колективна робота студента і викладача, яка позитивно впливає на рівень успішності та кар'єрний ріст людини. НДД – це інтелектна праця, спрямована на придбання знань, умінь і навичок [3, с.7]. Наука виступає певним мотиватором у зростанні наукового потенціалу особистості. Вона допомагає студенту підкріпити теоретичні знання, поглибити наукові пізнання, одержати нову інтелектуальну власність. В умовах компетентнісного підходу теоретичні знання перетворюються у дію. Підготовка майбутнього учителя до педагогічної діяльності передбачає, як ми знаємо, не тільки оволодіння теоретичною сумою знань, а й озброєння її різними способами діяльності. Організація співпраці між студентами й викладачами на основі наукової взаємодії відбувається через взаєморозуміння та виконання спільного завдання. У зміст співробітництва закладено формування загальнонаукової, професійної та предметної компетентності.

Як показує практика, студентська молодь швидко адаптується у інноваційному середовищі і стає конкурентноспроможною в європейському освітньому просторі. Це допомагає викладачам рухатися у процесі саморозвитку й взаємозбагачує учасників процесу співпраці.

У Конвенції вищих навчальних закладів Європи «Формування європейського простору вищої освіти» (Саламанка, 2001 р.) підкреслюється, що якість освіти – це базова вимога, яка забезпечує відповідність ринку праці,

мобільність, сумісність кваліфікацій та привабливість у освітньому середовищі [1]. Залучення студентів до участі в науковій роботі допоможе вирішити проблему формування професійної, наукової компетентності молоді.

Усе сказане дозволяє зробити висновок, щоб забезпечити студентам професійну компетентність необхідно зміст навчання поповнити інтегрованими уміннями-компетенціями, які в гармонійному поєднанні науки й освіти сприятимуть підвищенню якості навчання.

Список використаної літератури

1. Андрущенко В.П. Учитель, якого чекають (польові педагогічні нотатки) / В.П. Андрущенко – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – С. 41-46.
2. Свіженко В. Інтеграція науки і освіти / В. Свіженко // Освіта України. – 2008. - № 11 січ. (№1-2). – С. 2.
3. Шейко В.М., Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнаренко. – 5-те вид. – К.: Знання, 2006. – С. 7.